

Krista Mikkonen vihr

Kirjallinen kysymys toimeentulotuen siirrosta Kelaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunta hyväksyi vuosi sitten perustoimeentulotuen myöntämisen ja maksamisen siirron kunnilta Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi vuoden 2017 alusta. Muutoksen jälkeenkin täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki jäävät kuntien hoidettaviksi.

Uudistus on hyvä, mutta sen toimeenpanoon liittyy paljon avoimia kysymyksiä, jotka on ratkotava ennen uudistuksen voimaantuloa. Tärkein kysymys on se, miten toimeentulotuen asiakkaat saadaan jatkossa sosiaalityön palveluiden piiriin. Sosiaalityöntekijät eivät enää jatkossa tavoita sosiaalityön palveluista mahdollisesti hyötyviä asiakkaita suoraan, vaan vain Kelan kautta. Tämä on aiheuttanut huolta kuntien sosiaalityöntekijöissä. Uudistuksen onnistumiselle onkin tärkeää se, miten tehokkaasti sosiaalityön tarpeessa olevien asiakkaiden ohjaamisessa Kelasta kuntiin onnistutaan.

Toimeentulotukiasiakkaiden ja kunnan sosiaalihuollon välille tarvitaan tehokkaat toimintamallit ohjaukseen, tiedonsiirtoon ja yhteistyöhön. Niillä täytyy pystyä varmistamaan, että sosiaalityön tarve tulee esiin Kelassa ja että tieto tarpeesta siirtyy kunnan sosiaalitoimeen. Kelan on pystyttävä neuvomaan asiakkaita heidän oikeudestaan henkilökohtaiseen keskusteluun kunnan sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa sellaisella tavalla, että asiakas osaa hakeutua tarvitsemiensa palvelujen piiriin.

Yhteistyö on erityisen tärkeää nuorten saamiseksi avun piiriin. Joensuun ja Iisalmen kaupungeilla on tällä hetkellä käytössä malli, jolla pyritään tavoittamaan nuoria toimeentulotuen asiakkaita kokonaisvaltaisen tuen piiriin. Mallissa toimeentulotukea hakeva nuori, jonka sosiaalityöntekijä katsoo hyötyvän sosiaalitoimen palveluista, kutsutaan sosiaalityöntekijän vastaanotolle. Tavoitetulle nuorelle tehdään palvelutarpeen arvio ja sosiaalityön suunnitelma, jonka osana on myös aktivointisuunnitelma. Jos nuorta ei saada tavoitettua, toimeentulotuen perusosaa on saatettu alen-
taa sillä perusteella, että nuori on kieltäytynyt osallistumasta aktivointisuunnitelman tekemiseen. Tätä on voitu käyttää keinona siihen, että nuoret tavoitetaan paremmin henkilökohtaiseen tapaa-
miseen. Vastaavanlaisia malleja lienee käytössä muissakin kunnissa.

Toimeentulotuen Kela-siirron jälkeen sosiaalitoimelta poistuu tämä mahdollisuus tavoittaa nuoret. Tällöin olennaiseksi asiaksi nousee Kelan mahdollisuus ja kyky ohjata nuoria sosiaalitoimeen, jossa hänelle voidaan tehdä kokonaisvaltainen palvelutarpeen arvio. Tarvitaan selkeät käytännöt asiakkaiden ohjaamiseen sosiaalityön palveluihin, asiakkaiden neuvontaan sekä viranomaisten väliseen saumattomaan yhteistyöhön ja tiedonkulkuun.

Kirjallinen kysymys KK 387/2016 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä varmistaakseen, että tieto kulkee Kelan ja kuntien välillä ja että jokaiselle sitä tarvitsevalle, erityisesti nuorelle, tehdään jatkossakin palvelutarpeen arvio ja sosiaalityön suunnitelma?

Helsingissä 23.6.2016

Krista Mikkonen vihr